

H A D I

TÖRTÉNETEK.

Költ Bétsben, Októbernek 9-dik
Napján.

2.

Mivel a' F. M. L. G. WARTENSLEBÉN
Ur kormányozása alatt lévő Bánáti sereg
egy részének a' Törökökön *Boretsnél* *)
lett győzedelmeskedéséről, közelebbi Irásunk-
ban, ígéretünk szerént, a' bővebb Tudossi-
tást nem közölhetjük: most közöljük. —
Boretsnél már darab időtől fogva, négy
Táborokban feles számú Törökség tanyázott
vala, két, három 's négy ágyús 24. Tsaj-
kák.

---

*) *Borets*, egy Szigetnek a' neve, melly a' Duná-
nak Servia felől való részén vagyon. Ezt igen
gazdag Kormányosok lakták, a' kik a' kereskedő
hajókat, a' veszedelmes helyeken szokták vólt
által vinni. Innen írta Oberstlieut. *Tersits* Urnak
az Aga azon Levelét, melly általunk a' *Hadi Tört.*
100-dik levelén közöltetett.

kákkal együtt. Ezeknek a' meg-nevezett helyről lehető el-verettetéseket fok okokból szükségesnek ítélte a' F. M. L. Úr: mellyhez képest, a' meg-kivántató rendeléseket böltsen meg-tette, és azoknak tellyesítését bizta, a' Duna mellett *Uj Moldovánál* táborozó Generálmájor *Lilien Úrra*; melly így készült-meg szerentsés elő menetellel; Sept. 15-dik napja éjtszakáján, által ment a' Dunán 4 Kompánia a' Német Bánáti Regimentből; 2 az Oláh *Illyriaiból*; 4 a' *Branovátki* szabad feregéből, a' Német Bánáti Regiment *Strutzosai* Kompániajával együtt, Oberstlieut. *Tersits*, Májor *Mahováts*; nem különben *Branovátki*, és *Kollmár* Kapitány Urak igazgatások alatt. — Hogy pedig az által takarodott nép annál jobban boldogúlhasson, *Wurmser* Huszár Reg. béli Oberster Gróf *Nauendorff* Úr, a' *Lattermann* Reg. ből 1 Baralionnal; a' *Brechainville*-éből 2 Kompániával; a' *Wurmser*-éből 1 Svadronnal, és Pattantyús fő Hadnagy *Levent* Úr vigyázása alatt lévő 7 ágyúkkal, 16-dikon a' *Storis* völgyében termett. Ezt látván az ellenség, által evedzett, és a' *Svinitzai* úton egy hegyet meg-is lepett. De hogy Vitézeink keményen neki estek; ágyuink pedig 1 Tsajkáját el-stüllyesztették: hirtelenséggel vissza vette magát *Borets* mellé. E' meg-lévén a' meg-neve-

nevezett Oberster Úr, népét a' Törököktől el-hagyatott hegyre szállította, 's onnan kezdte az ellenség Tsajkáit, 's *Borets* szigetét ágyúztatni. Nem állhatván foká ellent az ellenség, hátrább vonódott, *Rimnitz*hez; de ott ismét új viadalt kellett neki kezdeni, a' már oda által lévő népünk, mellyet nagyon kezdett ugyan szorongatni; hanem hogy Oberster *Nauendorff* Úr érkezésével, a' Tsajkája újra ki-lyukasztódott, a' többi-is derekaffan meg-vifelődött: alább erefzkedett a' Dunán. Azután még-is tsak nem akarta egy főt Törököfég tágitani *Boretset*, mig azt *Tersits* Úr parantsolatjára Kapitány *Kovaszta* Úr lelkeffen meg nem támadta. De már ekkor e' sem szerentséltette magát többé, hanem nyomult szem elöl, a' Tsajkákkal együtt, a' mint nyomúlhatott. Midőn *Kassánnál* ment volna, a' hol igen szoros a' Duna, a' német Bánáti Regementnek három Kompaniái puskáztak reá, mellyek éppen e' végett rendeltettek oda jó eleve a' F. M. L. Urtól. — A' Duna partján *Boretsnél* többen maradtak közzüle halva 100-nál. Látták a' miéink, hogy a' Dunába-is sok holtakat hányt ki a' Tsajkákból. *Kassánnál*-is felesnek kellett lenni a' vesztefégének. — Gazdag prédát nyert tőle diadalmas népünk, úgy mint 4 Tábort; 3000 zsák lisztet, 's ris-

kását; 10,000 tseber bort, és pálinkát 's a' t. — Részünkről tsupán 2. szabad seregbeliek kaptak febet. — Magasztalja F. M. L. Úr az egész népnek bátorfágát, 's kézfégét; különös ditsérettel meg-nevezi Gen. Báró *Lilien*, Ob. Gr. *Nauendorff*, Oberfl. *Tersits*, Máj. *Mahováts*, Kap. *Branovátzki*, és *Kovasitzá* Urakat, Pattantyús Főhadnagy *Levent* Úrral együtt. Hertzeg *Anhalt-Göthen*, *Lattermann* Reg. béli Kapitány Úrnak nem vólt ott a' viadalban a' Kompaniája; de maga még-is együtt vitézkedett a' hartzoló sereggel. — F. M. L. Gróf *Warténsleben* Úr, közelebb Aug. végén-is meg-bizonyított előre való látásának, és az igazgatásra meg-kivántató Talentominak tsalhatatlan Tanúi, a' Gen. *Lilien* Úrnak ki-adott bölts rendelések, mellyekhez még az-is járúlt, hogy előre az *Anspach* Reg. béli Oberster *Rehbach* Urat *Supanekhez* rendelte, 1 Osztállal az *Anspach* Reg. ból, 1 Svadronnal az *Erdödyéből*, nem külömben a' *Württemberg*-éből; és 1 Osztállal az Oláh Reg. ból, hogy az *Orsovánál* lévő 16 Török Tsajkáknak addig dolgot adjon, míg *Borets*-nél tartana a' viadal.

Oláh Országból.

Az ellenség nagy Táborának, Hertzeg COBURG, es Orosz Gen. SUVAROW Urak
gyö-

győzedelmes seregeik által a' *Rimnik* vizinél, *Tirgu Kukuli*, és *Martinyestie* között Sept. 22. dikén lett meg-verettetéséről, *Barkó* Reg. béli nagy érdemű Oberstl. *Kienmayer* Úr ezen következő bővebb Tudósítást hozta:

Meg-értvén H. COBURG a' Hírmondók által, hogy *Kutsuk Hassan Basa*, a' fényes Portának mostani fő Vezére, elébbeni helylyéről *Matsin* mellől, még Sept. az elején fel-kerekedvén, a' Dunán által jött; *Brajlá*-nál táborba szállott, és onnan számos seregeinek némelley részét már *Foksán* felé, a' *Buseo* vizéig előre el-is küldötte: újra meg-kérte Orosz Gen. SUVAROW Urat, hogy vele eggyesülve az ellenségnek elébe mennének. Mihellyt a' Generális Úr ezen jelentését vette a' Hertzegnek: leg-ottan azon vólt, hogy a' *Pruth*, és *Szereth* vizei között el-terjedt népet *Szatrolomnál* öszve vonhassa. — Sept. 18. dikán dél előtt, bizonyos hirt vett a' Hertzeg felőle, hogy a' Török fő Vezér nagy erővel, sok ágyúkkal, egéssz nyájj Tevékkel, 's temérdek mindenféle köfszületekkel *Gradistienél* a' *Buseo* vizin-is által jött, és még azon a' napon *Martinyestinél* fogna termeni, 4 órányira a' Hertzeg Táborához. — Ezen hirrel küld mindjárt a' Hertzeg egy Kurirt Gen. *Suvarow*-hoz; serege Bagazsiját pedig szállíttatta *Foksán* felé, olly rendelésfel, hogy a' szekerekből formálnának eggy erősféget, melly a' kenyérsütőknek, és a' Magazinnak óltalmúl lehessen. A' szekér várnak őrizetét bizta *Khevenhüller* Reg. béli Májor *Klein* Úrra, adván melléje 700 gyalogokat, 's 100 Lovasokat 6 ágyú-

kal együtt. — Dél után 3 óraker fel-kerekedett a' Hertzeg ferege, két tsapatokban, és minduntalan balra tartván, 1 óránnyi földel elébb vette, 's olly formán fészkelte magát, hogy a' *Brajla* felől *Foksán* felé menő út, mellyen jött a' fő Vezér, éppen szeme eleibe esett, bal szárnyát a' *Milkov*, a' jobbat pedig a' *Rimna* vize felé egy erdőbe terjesztette. — Generál *Karátsai* Úr, a' *Tsászar* és *Kaunitz* gyalog Reg. 2 Batalionokból, a' *Barkó* és *Székelly* Huszároknak 2 Osztálylaikból, a' *Levenéhr* könnyű Lovasfai közül is ugyan annyiból álló Brigádajával együtt a' jobb oldalra rendeltetett, hogy egyszer mind, a' *Bukarest*-ből *Foksán* felé, a' *Buseo* és *Rimnik* vizein keresztül jövő útra vigyázzon. — Az egész sereg, 4 szegű formákra el-intézve, 3 Tsata rendekbe (Treffen) állott, kettőbe a' Gyalogság, harmadikba pedig a' Lovaság. Mivel ezen álló helyében, egészen el volt dugva népünk, úgy gondolkozott a' Hertzeg, hogy ha majd az ellenség *Foksán* felé kíván nyomulni, annak egyszerre, midőn nem is gondolná, elébe toppan, és bal szárnyát megtámadja. — Ejtszaka meg-jött a' Kurir Gen. *Suvarow*-tól, azzal a' Tudosítással, hogy már az Orosz sereg is meg-indult. — A' *Barkó* Reg. béli Oberstl. *Quietovszky* Úr, már egynéhány napoktól fogva, a' *Szereth* vize mellett, le, *Maxineni* felé, nagy következésű vizsgálódásokat tett különös szemefféggel: most Osztályával együtt a' sereghhez vissza érkezett, és a' Hertzeggel igen haszna vehető jelentéseket közölt. Embereinek egy része éppen azon a'

na-

napon, a' szemlélődés közben, egynéhány Törökökre bökcent volt, azok közzül fokakat le-fzabdalt, a' többit pedig el-fzéllesztette, 's azzal minden veszteség nélkül vissza vonúlt. — Sept. 19-dikén reggel, ki-jött a' fereg búvó helyéből, a' szabad térségre, a' *Brajla*, és *Foksán* közt lévő utat mindenkor fze me előtt tartván. Gen. *Karátsai* Úr Brigadája pedig a' *Bukaresti* útnak meg-örizése, és a' jobb szárnynak ez által bátorságban való leherése végett egy szomszéd erdőtskébe vette magát. Midön ezek így folynának, a' *Barkó* Regimentjéből Kapitány *Otvös* Úr, 50-ed magával el-küldetett a' *Rimnán* túl vizsgálódni: a' mint mendegélne, meg-sejt 4000 Török Lovasfagot, a' melly *Kurt-Osman Basa* igazgatása alatt, vele ugyan azon járatban volt, és magát nagy vigyázással, lassanként visszavonta; de az ellenség olly sebességgel utána rohant, hogy midön ez a' *Rimnán* jöne által, már amaz a' jobb szárnyánál termett. A' *Hertzeg*, a' ki éppen ekkor, Gen. *Mészáros* Úr vezérlése alatt lévő 2 *Osztály*okkal, a' *Tsászar* *Hufzárjai* közzül, a' *Rimna* hosszában vizsgálta a' környék fekvését, meg-halotta az ellenségnek szörnyű ordítását, mellyel Kapitány *Otvös* Urat kergette; 's tüstént parantsolá Gen. *Mészáros* Úrnak, hogy a' veszedelemben forgó Kapitány Urat inners a' vizen vegye magához, és az ellenséget verje vissza. — A' Törökök úgy láttattak vélekedni, hogy a' tájjon több népünk valamely vizsgálódni ki-küldött feregetskenél nem volna, a' mellyet ők feles számokra nézve fokkal fellyül haladnának; 's ugyan abba való

biztokban jöttek febes nyargalvást Ötvös Úr
 segítségére siető Huszárjaink felé; de Gen.
Mézaros Úr olly tüzzel támadta meg őket,
 hogy azonnal által vonúltak a' vizen; hanem
 olzán velek lévő 3 ágyujaikból kezdetek
 Lovasfaink ellen tüzelni. A' Hertzeg-is kül-
 dött ezeknek 2 ágyúkat. Azonközben a' Tö-
 rökök a' meredek partról jobb helyre vették
 magokat, 's 2—3000-en újra öszve seregel-
 vén, olly erőben rohantak Huszárjainkra 's
 Pattantyúsainkra, hogy ezek magokat vala-
 mennyire vissza vonni kéntelenítették. Eszre
 vévén Gen. *Karátsai* Úr, hogy mind inkább
 inkább tüzessen fogja a' Törökség a' dolgot,
 Gen. *Mézaros* Úrnak segítségére küldötte
Lajos Obestlieut. Urat, 1 Osztály Székelly
 Huszárokkal, és 1 *Tsászár* gyalog Reg. béli
 Batalionnal. A' Székellyek úgy szálltak szem-
 be a' Törökséggel, melly már a' *Tsászár*
 Huszárjai rendjek közzé bé-vágta magát;
 hogy leg-ottan hátrat fordított, 's Lovasaink
 egész a' *Rinnáig* üzték. Az emli ett gya-
 log Batalion-is el-követte ágyuival, a' mit
 el-kövehetett, és nevezetessen Főhadnagy
Ollinger Úr igen nagy foganattal tüzeltetett
 oldalról az ellenségre. A' Törökök mindaz-
 által nem hagyták félbe az ágyúzást, és isa-
 tázást, míg a' Hertzeg parantsolajára *Szé-
 Kelly* gyalog Reg. béli Oberster *Horváth* Úr
 nem érkezett, a' ki olly jó helyet választott
 ki magának, hogy ágyui meg-szóllalására,
 nem csak a' partról; de az egész környékről
 el-horta magát az ellenség. — Ejtizaka jött
 egy Kurir azzal a' hirrel, hogy az Orosz
 Generális Úr, népével egygyütt, estvénden a'
 Sze.

Szereth partjáig jött, a' holott ugyan az utat 1 órányi járó földre a' ki-tsapott viz elrontotta, és azért kívánsága szerént jöve-
telét nem folyrathatná, hanem, ugyan csak 1500 embereit arra fordította, hogy az utat meg jobbittassa, és reményli, hogy a' követ-
kezendő reggel népét a' vizen által izállíthatja.

— Sept. 20-dik napján semmi sem történt, hanem dél tájban részünkről észre vevődött, hogy az ellenség, a' miéink jobb szárnyának oldaláról eső hegyeken, a' *Rimna* vizin túl, alkalmas számmal sátorokt kezd vonni: midőn azonban, vizsgálódásából meg-érkezett Arnau-
rák Kapitányja *Iván* Úr azt állította, hogy a' fő Vezér *Martinyestinél* fekvő Táborából tellyesféggel nem mozdult: onnan azt lehetett ki-hozni, hogy ez az új Tábor a' *Mav-rojeni* Hertzeg seregeiből fogna állani, a' mellyek eddig *Buseonál* tartózkodtak. Most már a' Hertzeg úgy szándékozott, hogy az ellenséget, a' *Rimna* mellett lévő nehéz já-
rású szoros utakon keresztül, az innentső környékre tsallya, a' mellynek, magokra nézve igen alkalmas voltát, és minden ze-
git zugát tökéletesen esmerték a' miéink. Arra nézve, mihellyt alkonyodni kezdett, által vitte népét a' Hertzeg 2 tsapatokban a' *Milkov* vizén, és éppen arra a' helyre tele-
pedett, a' mellyre vette volt magát a' *Fok-sáni* verekedés után. Ezen hely változtatás által az *Orosz* sereg-is könnyebben egyesül-
hetett népünkkel, a' melly Sept. 21-dik nap-
ján, magát bal szárnyunkal öszve-is kaptsolta. E' meg-lévén, az egyesült sereg Igazgatói, az ellenség állásának módjáról, és a' földnek

mineműfégeről kezdtek egymás között rana-
kodni, és a' midőn a' ki-küldött vizsgálódók
mind azzal a' hirrel jöttek volna vissza, hogy
az ellenség a' tegnapi helyéből meg sem
mottzant: el-végezték magokban, hogy nap
le-nyúgtakor az egész sereget meg-indítsák,
még nap fel-költe előtt a' *Rimnán* által
mennyenek, és leg-elsőben-is a' *Tirgu-Ku-
kulinál* lévő kis Táborra üssenek, olly hie-
delemmel, hogy ennek a' fő Vezér kérttség
kívül segítségére fogna jöni, és az által mo-
stani jó helyét a' *Martinyesti* vidéket kén-
telenítternék el-hagyni. — Az Orosz Gene-
rális Úr népünknek jobb szárnya felől válasz-
tott magának helyet, hogy először-is hadd
ő reheszen próbát, a' *Tirgu Kukulinál* fekvő
Tábora ellen az ellenségnek. Estve 7 órakor
lett az indulás 2 tsapatokban. Az Oroszok
mellé volt töllünk adva 1 Osztály a' Tsászár
Huizárjai között, 2-dik Májor *Mátyásoufz-
ky* Úr vezérlése alatt, és más Magyar Lovas
Osztály a' *Barkó* Reg. ből, melly *Grafen*
Oberstlieut. Úr igazgatására volt bizva. Ek-
ként meg-erősítve, vették útjokat egy tsap-
atban egyenessen jobb kéz felé: elől a' Lo-
vasfág, utánna a' Gyalogfág. — A' Hertzeg
serege indult más tsapatban, és tartott balra:
Elöl ment Generál *Karátsai* Úr, Brigá-
dajával, követték az első Tsata rendbéli 5
Batalionok; azután a' második Tsata rendbéli
3 Batalionok; és végre 5 Lovas Osztályok.
— Mig a' *Rimna*-nál a' hid készült, ki-pihen-
ték magokat seregeink, 's etettek a' Lovasok.
— Sept. 22-dikén, hajnal hafadás előtt vala-
mivel, által ment az egyesült nép a' vizen,
és

és oda által tsata rendekbe állott. Az Orosz sereg 6 négy szeg formára vett Batalionjai két tsata rendekben, 12 Svadron Lovasfai pedig a' harmadikban: és artzal egyenessen a' *Tirgu Kukuli*-nál fekvő Török Tábornak fordúltak, melly 3 fertály órányi földre terjedt ki, a' *Kajata* nevezerü erdőig. — A' Hertzeg serege pedig ugyan tsak 3 tsata rendekben, úgy intézte állását, a' *Rimnik* vize felé, hogy az, a' *Rimniken* túl fekvő Török nagy Tábornak éppen eránnyában essen. — Gen. *Karátsai* Úr, 2 négy szeg formára vett Batalionjait, az első tsata rendbe, 4 Osztály Lovasfait pedig a' másodikba állította, oldalvást jobb kéz felől, olly tzállal, hogy a' fő Vezért meg-akadályoztathassa, ha az a' *Tirgu Kukulii* Tábornak segítségére akarna jönni, 's az Orosz sereg bal szárnyát igyekezniék meg-támadni. — A' marsot rövísses helyeken kellett seregeinknek tenni, de még-is a' rend leg-kisfebbnyire-is el nem bomlott. — Öt óra tájján volt reggel az idő, midön a' *Tirgu Kukuli* nál táborozó Törökök az Orosz sereget meg-sejtették: azonnal indúlt ennek jobb szárnya felé egy nagy főt Törökség 5 ágyúkkal, a' több rész bonrotta a' sátorokat, 's küldte a' Bagázsiaját. Generál *Suvarov* Úr nagy siettséggel musika szó alatt, egyenessen annak a' hegynek vite népét, a' mellyről leg-keményebben tüzelt az ellenség. — A' mars közben, egy mély árokban mentek vólt az Oroszok, a' mellyen igen nehéz vólt keresztrül hatolni; mi-hellyt mindazáltal, a' két első négy szegű Batalionok jó helyre verekedhettek: azon-

nal .

nal hozzâ fogtak az ellenségnek ágyúkkal való lövöldözéséhez. Ez, semmit nem igyelve az ellene szegzett ágyúk menydörgésére, 's a' sűrű puskázásra, 5—6000. embereivel olly közel tódult a' jobb szárny négy fze-gének első sorjához, hogy már a' Bajoné-
 rokkal is el lehetett érni, de mivel a' négy fzeget előlről zürzavarba nem hozhatta, fordult minden erejével annak jobb oldalára, holott 5 minutáig hagyta magát olly közelről, mint az első fornál, lövöldöztetni. — Az Oroszok állhatatos bátorfággal tüzeltek nagy karzagások, 's kurjongatások között szakadatlanul a' Törökökre, mind addig, mig nem *Mátyásosfzky* fő Strázsamester Úr, alatta lévő Tsászár Hufzár Osztállyal, és 6 Svadron Orosz Lovasokkal, Kozákokkal, 's Arnautákkal az ellenségnek oldalról és hátúlról került, és közibe olly tüzzel tsapott, hogy egynehány százan, belölle csak kevés idő alatt földre hullának, a' többek pedig nyakra före el-illantottak. De a' vitéz Lovasfág, Táborán is keresztl kergette az ellenséget, és az üzés közben közzüle új-jolag egynehány százat le-apritott. — E' meg-esvén, Generál *Suvarow* Úr, musika szó közt népét a' hegyre szállította, 's a' Lovasfágot rendbe szedte. — Azonban küld a' fő Vezér az el-széllesztett Tábor segítségére 18,000-nél felefebb Lovasfágot a' nagy Táborból, olly parantsolattal, hogy az, az Orosz feregnek bal szárnyát támadná meg. H. COBURG serege észre vette ezen nagy rikóltással tóduló Török Lovasfágot, 's nyomúlt keményen jobbra, mind elébb

előbb, hogy az ellenséget az Orosz seregtől el-fordíthassa. De meg nem lehetett előzni, és már az Orosz sereg bal szárnyán álló Hatzár Osztállyal a *Barkó* Reg. ből, és 6 Svadron Orosz Lovasokkal szembe-is szállott. Ezen Lovasfág balra vonulván, ellenekbe indul a' Török Lovasoknak egy gyalog Batalionnal együtt. A' Törökök nem állhatván ki soká az Oberftl. *Grafen* Úr kormányozása alatt lévő, s az Orosz Svadronokkal egyesült *Barkó* Osztállyá kezének füllýát, hátrálni kezdetek; de számos vóltokra nézve, meg nem lehetett üzöbe venni: azért-is az Orosz Svadronok a' *Barkó* Osztállyával együtt újra a' Gyalogsfág bal szárnya mellé vették magokat. Az ellenség ismét szerentsét próbált, a' rajta diadalmaszkodott Lovasfág ellen: de ez, a' Gyalogsfággal együtt, szép renddel viszont eleibe indult, és reá olly kemény ágyúzást, s puskázást tett, hogy az, magát vissza vonni kéntelenítetett. — Azon közben, a' Gen. *Karátsai* Úr Brigadája, melly a' Hertzeg serege előtt sietve el-nyomult, olly jól haladt, hogy az Orosz sereg bal szárnyára mind úntalan újjabb újjabb tsoportokban rohanó Töröksfég, annak éppen a' tüze alá jött; a' midőn Gen. *Karátsai* Úr-is Batalionjai ágyúival, mellyekhez még 6 tartalék-ágyú-is járúltak, olly keménnyen kezdett a' Törökökre lövöldözteni, hogy felejtették az Oroszok meg-támadását, csak magok menekedhettek. — Használni akarván Ob. Lieut. *Grafen* Úr, és az Orosz Lovasok ezen szerentsés szempillantást, neki esnek

az ellenfégnek, üzőbe veszik, és belölte egynehány százat újra földre borítanak. — A' meg-furamtatott Török Lovasfág még egyszer meg-állapodott, és minekutánna, a' *Tirgu Kukulitól* el-vertt Törökökkel magát egybe kaptsolta volna, abban mesterkedett, hogy az Orosz sereg jobb szárnyát meg-támadhassa: de hogy Gen. SUVAROW Úr ellene indúlt, nagy siettséggel magát vissza-vonta, 's többé szembe szállani nem-is mérészlett. — Illy szerentsés ki-menetele leve a' *Tirgu Kukulinál* feküdt Török Tábor ellen tett első próbának. — Ezentúl, az Orosz Generál Úr, népét a' Hertzeg serege jobb szárnyával egy sorba állította, és mivel ezen oldalról már meg-szünt volt a' tüzelés, fél óráig pihentette. — Azon közben a' COBURG seregének két tsata rendjei-is a' sűrű bokrok között ki-hatoltak, és már a' Török nagy seregnek szeme közzé tekinthettek. — Az egész Török Gyalogfág, melly *Aga* nevezetű három lófarkú Basának vezérlése alá bizott 40,000. Jantsárokból állott; a' két Török Tábor között fekvő *Kringu Mejlör* nevű erdőbe helyhette volt magát; az erdő előtt sántzor hányt, 's azt 28 ágyúkkal meg-rakta; jobb és bal része felől pedig az erdőnek a' temérdek Lovasfág állott, és az oldalról fekvő sor hegyek erányában sűrűen öszve verődve, 2 óránnyi helyet foglalt. — Az ellenfég hozzá kezdett keménnyen a' lövöldözéshez, és meg-támadta hosszában az egész seregünk homlokát. Főképpen pedig azon iparkodott, hogy annak a' bal oldala fe-

lól, hátúlról kerülheffen; mert látra, hogy a' bal szárnyát népünknek leg-könnyebben meg lehetne kerülni: a' melly onnan esett, mivel eddig, mind csak jobbra marsiroztak feregeink, és ez által a' nép forja bal felől meg-rövidebbedett. — De a' Hertzeg-is indította Vitézeit, musika szóval, 's lobogó zászlókkal, a' roppant számú Törökfég felé, 's ágyúztartott az egész első sor nép ágyúiból olly erőben feléje, hogy az, közel jönni, nem tartotta tanátsosnak. — Hogy azonban a' Hertzeg népe, az Orosz fereget el ne hagyja, 's attól külön ne szakadhaſſon, szükség volt egynehány minutáig részünkről meg-állapodni; melly szempillantásokat arra használtak a' Törökök, hogy az alatt magokat a' hegyekre, és a' bal szárnyunk előtt lévő magas fűbe vették nagy számmal, hogy az említett szárnyat meg-kerülhetnék. — A' *Mitrovszky* Regimentjéből ugyan 1. Batalion sietséggel a' fereg bal oldalára jött, és az ellenségre derekaffan tüzelt: mivel az mindazáltal meg-is csak közelebb közelebb nyomult, és mind úntalan oldalazott: a' *Mitrovszky* Batalionja mellé, még egy más-is rendeltett a' *Pellegriniéből*, melly 2. Batalionoknak Igazgatóival, együtt fogván *Képiró*, és *Auffesz* Oberſter Urak, amaz a' *Barkó*, e' pedig a' *Levenéhr* Reg. ből a' dolgot, meg-vetették minden mesterségeket, hogy feregünk bal szárnyát oldalról, és hátúlról meg-óltalmazhaſſák. — Eggy főt Török Lovasfág sebefs nyargalváſt akart közibek vágtatni; de azt a' *Barkó* Húszárjai meg-elöz.

előzték, közzüle sokakat le-fabdaltak, hanem feles száma miá nem kergethették. — Az alatt, míg feregünknek bal szárnyánál ugyan két kézre dolgoztak a' Török ellen, parantsolta *Kutsuk* fő Vezér, hogy egynehány ezer Lovasfág rámadná meg a' jobb szárnyat-is, a' hol Gen. *Karátsai* Úr állott volt Brigádajával. Hat ágyúkat-is küldött ellene. — Az ellenség úgy el-fzánta volt magát, hogy egészen a' Gyalogságig jött, és jöllehet a' Gen. *Karátsai* Úr Brigádajával semmire sem mehetett: még-is annyira nem tágitott, hogy a' Generális Úr kéntelenített minden Lovasfaival együtt, egymás után egész hét ízben lelkesen közibe vágni, 's végre úgy vette osztán magát el szem elől, hogy az Orosz Generális Úr mihellyt megértette Gen. *Karátsai* Úrnak a' Török által való szorongattatását, nyomúlt nagy sebesféggel, és szakadatlan ágyúzások között az ellenségnek oldala felé, és azt parantsolatjára az Orosz Lovasok Oberstl. *Grafen*-nel együtt, szenteltt Vitézek módjára, megtámadták. — A' vakmerő Török Lovasfág, még egyszer a' Gyalogság háta megett rendbe szedte magát, és a' Gen. *Karátsai* Úr Brigádajához 30 lépésnyire el-is jött, de hogy a' Hertzeg 1. *Sröder* Reg. béli Bataliont-is segítségére küldött a' Brigádának, egészen vissza verettetett.

Folytatása következik.

Folytatása a' Martinyestie és Tirgu Kukulii között lett verekedésnek.

3.

E szerént, meg-szünt az ellenségnek feregünk ellen való hatalmaskodása minden felől; hanem már ismét, Generál SUVAROW egész feregének, a' *Tirgu Kukulii* környékéből lett el-érkezésével, arra határozták volt magokat az egyesült fereg két fő Igazgatói, hogy az ellenséget a' bé-sántzolt erdőből, (hová a' Lovaslágnak nagyobb része is vette volt magát) és a' *Rimnik* vize mellett lévő, hasonlóképpen bé-sántzolt Táborából is el-verjék. — Mihellyt Néptünk magát az Orosz fereggel egybe kaptsolta: kezdtek magokat az egyesült fereg' négy szeg formákra fel-osztott szakaszai öszeb vonni, és parantsolatot vettek, hogy egy fél kerület formájú Lineában, szakadatlan ágyúzás között az erdő sántza felé nyomulnának. — Ezen parantsolatra hallására olly repeső indulat származott az egész fereg bátor szívében, hogy öröm kiáltások között sietett, majd képzelhetetlen tüzzel, az erdő felé — A' két fő Igazgatók, a' több Generális Urakkal együtt, magok vezették a' népet ezen viadalra, valamint hogy az egész verekedés alatt is mindenkor magok mentek elől. — Az ellenség keményen ágyúzott, felje nyomuló népünkre: de kezdett alább hagyni tüzelésében, midőn látná, hogy már alig

C c

vól.

vólna tőle ezer lépésnyire diadalmas feregünk; és úgy láttott, mintha az ellenség abban foglalatoskodna, hogy az ágyúkat hátrább szállíthassa. Látták ellenben azt is a' miénk, hogy az ellenség, a' Gyalogságot az erdő sántzán kívül kezdi rendekbe állítani körös környűl. Mivel feregeink fő Kormányozói, nem akarták meg-engedni, hogy az ellenség ágyúival el-illantson; de azonban oda-is néztek, hogy a' nép ki ne legyen sok ideig tárgyúl téve az el-rettent-hetetlen Jantsárok tűzinek: tehát parantsolták a' Lovaságnak, hogy az a' Gyalogság négy szegei közein ki-omolván, tsapjon a' Jantsárok közibe, azokat verje széllyel, 's a' meg-esvén, elébbeni helyére ismét térjen vissza. Lovasfaink a' reájok bizott dologban reménylett szerentsével hiven el-jártak: a' Török Gyalogságot zürzavarba hozták, nagyobb részivel ágyúit el-hagyatták, 's magát az erdőbe bellyebb vonni kényszerítették. — A' Lovaságot futva követő Gyalogjaink is ezentűl tsak hamar a' sántzhoz érkeztek, azt meg-hágrák, és az ágyúik mellől telylyesféggel távozni nem akaró Jantsárokat agyon szurdosták, az el-nyertt ágyúik mellé magok közzűl embereket rendeltek, 's az ellenséget az erdőből ki-kergették. Még azután az egyesűlt sereg Batalionjaiból kivállalkozott szabad akaratuak az erdőt szél-tire vették, és abban sok száz lappangó 's szédelgő Törököket le-apritottak. — Ezen utolsó szerentsés meg-támadása által az ellenségnek már el-vált az egész ütöközet dolga, 's bizonyossá lett, hogy miénk a' győze-

ze-

zedelem; mindazáltal még mind úntalan utánna kellett lenni az ellenségnek, hogy újra öszve né verekedjen, és a' *Rimniké* Tábora sántzán belől magát meg ne fészkelhesse. — Az Orosz Generális Úr, Kozákjaival, Arnautáival, 's más Lovasfaival, e' felett a' szeg formára vett Granatérosfaival; Generál *Karátsai* Úr pedig a' *Kaunitz* Batalionjával, és egynehány Svadronokkal voltak leg-elsők a' kergetésben. Utánnok marsirozott az Orosz sereg jobb felől; a' Herrzeg két tsara rendjei pedig bal felől. Jóllehet az ellenség szaladásban volt: mégis egynehány ízben hirtelenséggel öszve csoportozott, és minden erejét meg-vetette, ha győzedelmes seregünkkel még valamire meherne. Midőn már egyebet nem tehetett: meg-gyújtotta az úton széllyel heverő puskaporos hordókat, és töltésekkel rakott szekereket: melly dühös tselekedete által némellyekben ugyan vitézeink között kárt tett; de még inkább nevelte maga romlását: mert Gyalogjaink, és Lovassfaink neki buzdulván, annál kiméltlenebbül lövöldözték, döfölték, 's vágták szaladása közben, úgy hogy az erdőtől fogva, a' *Rimniki* Táborig másfél egész órányira, mindenütt hólt testekkel volt az út bé-terítve. — Az ellenség nem találta már helyét ezen Táborbanis; hanem nyakra före sietett a' vizen keresztül, el-hagyván ágyuit, azokhoz való készületeit, és minden Bagázsiaját szértszéllyel, az úton, a' parton, nagy részént pedig a' folyó vizben. Úgy heverték ebben a' juhok, bivalyok, lovak, tevék egy-

más hátán, közel 4000 terhes szekerekkel, a' fok ágyúkkal, 's azokhoz való minden készülékekkel együtt, hogy a' viz miattok nem folyhatott. — Maga a' fő Vezér, a' *Kringu Mejlör* nevezetű erdő mellett, egy halom tetején tartózkodott, 's onnan adta parancsolatait mind addig, míg az erdőre nem került a' for; de mihellyt az egyesült sereg az erdőt meg-lepte, hirtelen kotsira üt, 's a' *Rimnik* Tábor felé nyomúlt. Oda érvén, meg töltette az ágyúkat kartársokkal, és azokat izaladó népe után süttögette; de kézzebb vólt az el-rémült Törökféleg tulajdon ágyúi tüzét ki-állani, hogy sem mint még egyfzer a' rajta diadalmaskodott egyesült sereggel szembe szállani. — Az el-fogat-taknak egyenlő vallás tételek szerént, reá ment a' fő Vezér népének száma, a' verekedés előtt, közel 100,000-re, és így a' győzedelmes sereget majd 5-szörösen-is fellylyül haladta. A' fő Vezéren kívül, még 6 fő Basák kormányozták a' Török nagy Tábor, kiknek hárma 3, más hárma ismét 2 lófarkakkal díszeskedett. — A' verekedés kezdődött szintén a' nap fel-költtével, 's végződött majd csak nem annak le-mentével, a' melly idő alatt, szüneti nem vólt a' rettentő ágyuzásnak, résztünkről igen nagy, de a' Törökökéről olly kevés foganattal, hogy majd hiheretlennek tettzene, ha valamely régi irásokból olvasna valaki ilyen Történetet. — *Tirgu Kukulitól* fogva *Rimnikig* 5 óránnyi járó földre úgy heverték a' holt testek, szám szerént 5000, szerte széllyel, mint a' jég által gazdag termésű fájaikról le-

Je verettetett szőlő gerézdek. Más napra
 kelve az erdőt is, minden sűrű bokrokkal
 együtt fel-kurkászták Gyalogjaink, és Va-
 dászaink, hová olly fokban rejtették el ma-
 gokat a' széllyel vert, 's meg-sebessedett
 Törökök közzül, hogy közel 2000-et talál-
 tak, 's öldöstek meg Vitézeink. — Az el-
 fogattaknak száma azért megy olly kevésre,
 mivel a' Törökök készebbek voltak meg-
 halni, mint magokat meg-adni. — Az egy-
 egyesült sereg közzül öszveséggel nem estek
 el, vagy sebessedtek meg egész 300-an, ló
 300 veszett el. — Diadalmas Seregünk győ-
 zedelmének jeléül mutathat 100 zászlókat,
 6 mozsarakat, 7 nagy Ostrom ágyukat, 64
 Táboriakat, külömbkülömbféle fontosokat,
 reméntelen puskaporral, 's töltéssel meg-
 rakott szekereket 's a' t. — Vége lévén az
 ütközetnek, tsata rendekbe állott az egye-
 sült sereg, az el-hagyatott Török Tábor
 eleibe, és ott meg-is hált. — Sept. 23-dikán
 jó idején vizsgálódók küldettek feles számmal
 a' *Rimnik* vizén túl. Ezek, a' mint a' viz
 mellett fel felé 1 óránnyi földet el-mentek
 volna, a' *Brajlai* úton, a' fő Vezér Quár-
 tellyát-is el hagyva találták. — A' nagy ré-
 szént még akkor-is fel-vonva lévő rakott fá-
 torok, benne a' fel-vette maradt ágyuk,
 mellettek a' fel-égetett élés Magazinoknak
 maradványai mind azt bizonyították, hogy
 ki-mondhatatlan ijedtséggel kellett magának
 a' hatalmas Török fő Vezérnek-is el-szaladni.
 — Sept. 24-dikén reggel, vissza indultak a'
 diadalmas seregek, elébbeni helyeikre, az
 Orosz sereg t. i. a' *Putnán* és *Szerethen* túl,

Burlád mellé; a' COBURG-é pedig *Gertsely* és *Goliest* közzé. — Sem az idő, sem a' hely meg nem engedi, hogy mind azon ditséreteket a' magok valóságokban közölhesük az érdemes Közönséggel, mellyeket ama minden ditséretnél nagyobb fő Vezér H. COBURG ruház, méltó jussal, átallyában ugyan a' ditsőffégeffen hartzolt seregr; különösen pedig azon érdemeik fontos előadása mellett meg-is nevezett Vitéz Urakra, a' kiknek szives törekedéseknek, 's a' Hertzeggel együtt buzgóan el-követett fáradhatatlanságoknak lehet Isten után köszönni ezt a' szép, és hasznos győzedelmet, melly a' kevély Török Birodalmat meg-alázta, II. JOSEF uralkodását ditsőffégefőbbé tette, a' H. COBURG emlékezetét pedig az időn győzedelmeskedteni fogja. Elégnek fogjuk azért tartani ez úttal a' más nemzetbéli érdemes Vitéz Uraknak nagyobb részént tsupán bertes neveiket említeni: de hogy az érdem 's kedves Nemzetünk ellen kettőssen ne vértünk, nem fogjuk el-halgatni Vitéz Hazánkfiainak, és a' Magyar Regementekbéli nem Magyar Uraknak-is magasztaltt érdemeiket. — Az Orosz seregből meg-nevezte a' Hertzeg, Kormányozó Társán, nagy Generál, 's nagy Katona SUVAROW Uron kívül, *Du Jour*, *Salatuchin*, *Schröder*, *Pordakow*, és *Miklosevszky* Oberster Urakat, Oberstl. *Tomattis*, Ingenieur Májor *Voyevotzky*, első Májor *Beer*, és második Májor *Kurris* Urakkal egyetemben. Maga Seregéből, említi a' Hertzeg mindeneknek előtte Generál Báró *Karátsai*, és *Fischer* Ob.

Oberstl. már Oberster Urakat. Ezen két érdemmel tellyes Urakkal osztja mások fellett, a' reá háromlott győzedelem dítsőffégét. — Gen. *Karátsai* Urat nevezi vigyázó bölts és fáradhatatlan vitézségű Férjfiúnak, kinek újj érdemeit a' Fejedelem-is azzal jutalmaztatta, hogy egy könnyű Lovas Regiment Fejévé tette, melly eddig *Richecourt*-ról neveztetett. *Fischer* Úr a' Hertzeg első Adjutántja magát megkülömböztetve dolgozott, mind az ütközet folytatása módjának előre való ki tsinálásában, mind annak osztán tökélleresfégre való hajtásában-is. — A' Sereg bal szárnyát vitte *F. M. L. Levenéhr*, a' jobbat pedig Generál *Jordis* Úr, kiket, a' Brigadéros Generálisokkal együtt *), bátorító példa adásokon kívül, arról dítsér a' Hertzeg, hogy nem tsak a' reájok bizott dolgokat viték véghez, mélly előre való látással egyesített serénységgel; hanem tulajdon magoktól-is igen bölts, és hafznos rendeléseket tettek a' bátor, és engedelmes nép között, midön maga a' Hertzeg más részét kormányozta a' seregnek. A' Brigadé-

C c 4

---

*) Brigadéros Generális az, a' kire *Brigad* (Brigade) az az: 2, 3, vagy 4 Regimentek kormányozása vagon bizva. Néha Obersternek-is vagon Brigádja, mint közelebb az el-befzélt verekedésben *Levenéhr* Regimentjebéli Oberster, már ugyan Generális *Auffesz* Urra, néhai nagy érdemű Generális *Filó* Brigádja volt bizva.

déros Generális Urak között meg-nevezi, Gen. *Karátsai* Uron kívül, Gen. *Schmerzing* Urat. — Az említett Urak után fordítja ditséző beszédét a' Hertzeg, amaz igaz Magyar nevű, vértű 's vitézségű *Mészáros* Generális Úrra, kiről azt vallja, hogy a' Sept. 19-dikén esett isata alkalmatoságával, a' vitézségnek isuda remekjét adta tulajdon személyében, ez a' nagyra ment Vitéz Úr, és a' rajta meg-történhető veszélyekre semmit nem igyelvén, maga mindenkor legelől ment, hogy az ellenség mozdulásait szemmel tarthassa. Jelen volt az egész verekedésben is mindenütt, és nevezetesen a' Lovasfőnök, a' Jantsárok meg támadása alkalmatoságával, olly alkalmatos időbeli feigttségére lett, minden parantsolatot megelőzve, a' Tsáizár Huszárokkal együtt, hogy okosan intézett érkezése, a' győzedelemnek meg-készülésére igen sokat tett, mivel több Lovasainknak már akkor igen feles számú ellenséggel kellett küzködniük. Gen. *Mészáros* Úr neve után tette a' Hertzeg akkori Oberster *Auffsz* Urét. — A' Hertzeg körül nagy ditsérettel forgódtak, Oberster *Fischer* Uron kívül; a' győzedelem első Hírmondójául ide küldetett Májor *Hartelmüller*, *Mitrovszky* Reg. béli Főhadnagy *Salins*, Ingenieur Oberstl. *Froon*, Ingen. Capitainlieut. *Lenfrai*, Főhadn. *Orlandini*, és *Petris* Alhadn. Urak; a' Generálstábtól való Májor *Pischel*, *Auracher*, 's *Fermatti* Kapitányok, és *Pettz* Főhadnagy Urakkal együtt. — A' parantsolatokat széllyel hordó Tisztek, kik köteleffégekben fáradhatat-
la.

lanúl, 's a' Hertzeg kívánfága szerént eljártak, ezek voltak: *Feszky* Úr, a' Székely Reg. ből, *Stahl* Úr a' Mitrovszkyéből, *Vasquez* Zászlóartó Úr, a' *Pellegrini*-éből, Alhadnagy *Dormann* a' *Levenéhr*-éből, *Demel* Úr, a' *Barkó*, és *Tsanády* Alhadnagy Úr, a' Tsászári Hufzárjai közzül. — A' jó rendelések térelében igen könnyítették a' Hertzeget, említett Májor *Pischel* Úrnak, más Generálstabbéli Tiszt Urakkal való hív fáradozásai, mellyeket fordított az egész környéknek a' *Rimnikig* való le-rajzolására, nem külömben Kapitány *Fermatti*, és *Görringer* Urak, kik közzül amaz a' COBURG, e' pedig a' SUVAROW seregét vezette. — A' Hertzeg mellett volt *Mahony* Kapitány Úr is, a' második *Karabinier* Reg. ből, és sok hasznot tett. — A' Generális Urak Adjutántjai név szerént e' következő Urak: Kapitány *Agits*, a' *Levenéhr* Reg. ből, Főhadnagy *Spejdel*, a' *Reiszkyéből*, *Kohl*, a' *Collredo* Ventzeléből, *Ecker*, a' Tsászári Hufzárjai, és *Werner*, a' *Levenéhr* könnyü Lovasfai közzül, mindnyájan megfeleltek hivataljoknak. — Ingenieur Alhadn. Bárá *Kienmayer* Urat ditséri Gen. *Karátsai* Úr. — Az ágyúk körül tett bölts és hasznos rendelésekért, különösen magasztalja a' Hertzeg, Pattantyús Oberstl. *Roos* Urat, Kapit. *Bernkopf*, Kapit. Lieut. *Rittersberg*, *Ollinger*, és *Vurseball*, Főhadnagy; nem külömben *Fella*, *Glasser*, *Stertz*, *Steman*, és *Jager* Alhadnagy Urakkal együtt. — A' Tsászári és *Kaunitz* Batalionjai Gen. *Karátsai* Úr vallás tétele szerént, magokat

igaz vitézi módra forgatták. Amabból igen nagy dicsérettel említettnek Májor *Niempts*, és *Rousseau* Kapitány Urak; ebből pedig, Oberster *Linde* Uron kívül, Kapit. Lieut. *Linde*, *Makerna*, s *Vambald* Főhadnagy, és *Pörtner* Alhadnagy Urak. — A' *Kaunitz* Batalionja, még a' Lovasfágot-is megelőzte a' kergetésben. — A' *Carl Toskána* Batalionjából, *Drechsel*, és *Dalsitz* Kapitány; *Konentz* Főhadnagy, *Vanderling*, *Valter* és *Miller* Alhadnagy Uraknak érdemes neveik vagynak feljegyezve, *Bornemisza*, és még csak 14. esztendő s Ur *Foullon* Zászló-tartó Urakkal együtt. — A' *Schröder* Batalionjából, a' Bat. Igazgatója *Szabietitzky*, Kapitány *Marovitz*, és Főhadnagy *Seisser* Urak különböztették meg magokat. — A' *Khevenhüller*-éből, *Schellenberg* Oberstlieut. Ur vezérlése alatt, *Borrovitz*, *Czermák*, *Cronbecker*, és *Eichinger* Kapitány Urak. — A' *Mitrovszky*-éből, Oberster *Ráth* Uron kívül, *Glieher*, és *Fischer* Kapitány, *Schultz* Kap. Lieut., *Fero*, *Dulorent*, és *Fridrich* Főhadnagy, *Schäffer* Alhadnagy, és Zászló-tartó *Kenery* Urak. — A' *Pellegrini*-éből Oberstlieut. *Mengin*, *Pertoleni*, *Kavarini* és *Müller* Kapitány, *Klugg*, és *Kichler* Alhadnagy Urak. — A' *Collorédó* Ventzeléből, Kapitány *Philippini*, Capitain Lieut. *Oberburg*, és Főhadnagy *Dellmaine* Urak, a' Batalion Igazgatójával, második Garnison Reg. béli Oberster *Holtmann* Ur-éval együtt. — Az első *Székelly* Regiment, vpldásképpen vitézkedett, Oberstere *Horáth* Urnak jó vezérlése alatt, kit-is Ő Fel-

sé-

fége, mind elébbeni, mind most közelebb meg-újított érdemeire nézve, Generálistágra emelé. Gen. *Horváth* Úr, kivált való képpen magasztalja Májor *Pechy* Urat, valamint Gen. *Jordis* Úr, ugyan tsak az első *Székelly* Reg. böl Kapitány *Weinbrecht* Urat. — A' Tsászar Magyar Lovas Reg. je, most-is meg-bizonyította, Obesterével *Blaskovits* Úrral együtt, hogy a' vitézség, mellynek már sok izben minden ditséretre méltó remekjeit adta, valójában tulajdona. — A' Sept. 19-dik napján történt tsatában, különös vitézségeket mutaták Májor *Szentiványi*, nem külömben *Nemeth*, *Korupp*, és *Medvey* Kapitány Urak. Az úrközetben, *Nagy* Oberstl. Úr, az Oberster Úr bizonyítása szerént, Nevéhez illendő dolgokat tselekedett. Emlirett *Korupp* Kapitány Úr is újira ki-mutatta, a' nagy verekedésben, érdemes vóltár, a' reá bizott 7 tartalék ágyúknak meg-oltalmazása által. — Első Kapitány *Kestler*; második Kapitány *Medvey*, *Szombathy*, *Bezeredy*; Főhadnagy *Pálffy*, és *Kahony* Urak, Alhadnagy *Szerdahelyi* Úrral együtt, az agyarkodó Jantsároknak öldöklése által, szembe tűnő képpen megkülömböztették magokat, és nagy okai vóltak, az ellenség ágyui kézre kerithetésének. A' szaladó Törökség pusztitásában főképpen nyilván valóvá tették Legénységeket *Osterhuber*, és B. *Lusintzky* Főhadnagy Urak, *Kostony* Alhadnagy Úrral egyetemben. — Második Májor *Mátyásovszky* Úr, a' SUVAROW feregéhez rendelt Osztályaival együtt, mind azt el-követte, valamit tsak pró-

próbált Virézekről lehet várni; különösen ki-tettek pedig most is magokért, esméretes nevű 's érdemű *Gombos*, *Halász*, és *Borronkay* Kapitány; *Bárany*, és *Puskás* Főhadnagy Urak, és *Mócsány* Alhadn. Ur. — A' Tsászar Huzárjához hasonló szívvel hártzolt a' *Barkó* Régrsje nagy Vitéz *Képiró* Oberst. Ur bölts kormányozása alatt. — Oberstlieut. *Quietovszky* Ur, mind a' hártz előtt, a' reá bizott vizsgálódásban emberül való eljárása által, mind pedig az egész viadalban, ragadhatatlan próbált adta okossággal eggyesült bátor szívének. — Megérdemlik első Májor *Tanger*, és második Májor *Levatsitz* Urak is, a' különös ditséretet, és megjutalmaztatást; *Levatsitz* Ur kergette ebla' bal szárnyhoz közelperett Törököket, a' futó Jantsárokkal is el-hagyatta az ágyukat, mellyeket magokkal mel-kaptak volt. — Kapitány *Otvos* Ur, mind a' viadal előtt, Sept. 19-dikén tett vizsgálódása alkalmatosságával, mind azután is, nyilvánfagos jeleit adta böltsességének, 's bátorságának. Kapitány *Barkó* Ur, rendkiül való dolgokat vitt véghez. Kapitány *Kenly*, és *Keuschel* Urak is, második Kapitány *Farkas*, Főhadn. *Lányi* 's *Krisár*, Alhadn. *Frantitz* és *Madarasy* Urakkal együtt, igen vitézül forgatták magokat. Oberster *Képiró* Ur, különös nemes vallást tesz *Felix* Adjutánt Ur érdemeiről. — Miker vitt Oberstl. *Grafen* Ur véghez, Osztályával eggyütt, az Orosz seregnél, már az, az oda fellyebb mondottakból világos, ajánlotta is különösen a' Hertzeg ö Felsője kegyelmébe, mellynek

a' volt a' foganatja, hogy azonnal Obersteri Rangba helyheztetődött. Ob. *Grafen* Úr kormányozása alatt igen jól vitéztek a' következő Tiszt Urak: *Eperjesy*, és *Rabakotzy* Kapitányok, *Poroszlay*, *Jobbágy*, *Grafen*, és Kis Főhadnagyok, *Verner*, *Zacharias*, *Bednárovits*, *Spaly*, és *Belladsits* Alhadnagyok. — Oberstl. Báró *Kienmayer* Úr Osztálya, Gen. *Karátsai* Úr Brigádja közit hartzolt. Hétszer verte vissza a' meg-nevezett Oberstl. Úr az ellenségnek feles számú csoportjait, leg-először ugratott lovával a' sántzan belől lévő Jantsárok közzé, 's tőlök tulajdon kezeivel egy *Pattantyús Zászlót* el-is vett. — Példája szerint vitéztek, *Paksy*, *Mara*, és *Kafczin* Kapitány Urak; *Melpachovtzy*, és *Hötzel* Alhadnagy Urakkal együtt. — Székely Huzár Reg. béli Oberstl. *Lajos* Úrról azt írta Ő Felsőfének a' *Hertzeg*, hogy azt az Urat nem ditsérheti meg eléggé Osztályával együtt. Már Sept. 19 dikén *Lajos* Úr verte vissza, a' Tsászar Huzárjair szorongató nagy számú Törököket; *Lajos* Úr védelmezte az ütközet alatt diadalmassan a' Gen. *Karátsai* Úr Brigádja bal szárnyát-is; ennek az Úrnak lehet egyiknek köszönni a' Jantsárokon vett győzedelmet-is. — A' Székely Huzárok között, nagy ditsérettel említi a' *Hertzeg*, vitéz Kormányozójokon kívül, Kapitány *Kováts* Urat, a' ki alatt 2 lovat meg-is löttek; nem külömben első Kapitány *Szörtsay* Urat, *Boer Pö*, *Bánffi*, *Petris*, és *Nemes* Alhadnagy Urakkal együtt. — —

Édes

Édes Magyarjaink! Be reátok illenek
Virgiliusnak ama fontos szavai:

Magna refertis
Facta Patrum, Laudesque.

A' *Levenéhr* könnyű Lovasfainak Gen.
Karátsai Úr Brigádja közt vitézkedett két
Osztályairól-is azt vallja a' Hertzeg, hogy
azok tsuda dolgokat követtek el. Magok
meg-külömböztetésekért név szerént említ-
tetnek Oberstl. *Vieser*, első Májor *Schlech-*
tern; első Kapitány *Unfertzagt*, és *Dening*,
második Kapitány *Schott*, *Vimpfen*, *Volfs-*
kell, és *Levenéhr*; Főhadnagy *Rudolf*,
Verner, és *Domokos* Urak, *Rupp* Alhad-
nagy Úrral együtt. — A' több része-is a'
Levenéhr Reg. jének akkori Oberstere *Auf-*
sesz Úr alatt jól vitézkedett. — Az Arnauták
Vezére Májor *Beddeus* Úr, valamint *Fok-*
sánnál, úgy most-is sok rendben tapasztal-
tatta vitéz érdemeit, *Brunek*, és *Iván* első
Kapitány Urakkal egyetemben. — Végre a'
Tsászárs Hufzár Reg. ből *Offenbach*; a' *Bar-*
kóéből, *Drávetzky*; a' *Levenéhr* Lovasfai
közzül *Niederhalt* Kadét Urak, a' hartzban
is jól forgatták magokat; azután a' reájok
bizott Kurirfágban-is emberül el-jártak. —

Az

Az egyik győzelem híret nyomban követi a' másik. — A' Seregek Ura vala a' mi GEDEON-unkal; mint vala Jósuéval *). Ez meg-rontá *Kutsuk* fő Vezér hatalmát; amaz, ki-szorítá *Nándorfejevára* erős köfalai közzül *Osman* Basát. Nem hitte ugyan *Osman*, hogy a' *Laudon* előbbi barátságos ajánlásának meg-vetése után, olly hamar könyörgésre szoruljon; de meg kellett volna gondolni, hogy most *Laudonnal* van a' dolog; nem *Vallis* fő Vezérrel, 's Gen. Gr. *Neupergel*, a' kik 1739-ben, olly tsúfosan által engedték a' Töröknek *Belgrádot* **). — Okt. 6-dikán, már kérésre kezdte *Osman* a' dolgot, és 15 napi fegyver nyúgvásért esedezett. Hogy ezen kérése meg nem halgatott: más nap tsak azon reménykedett, hogy tsupán 6 órákig szakasztaná félbe fő Vezérünk az ostromot; az alatt, a' vár feladása eránt való maga meg-határozását a' benn lévő népnek meg-izenné. Dél előtti órákor, vette *Laudon* a' Basa Levelét, 's kívánfágát leg-otran tellyesítette. Dély-évesti 12 órákor újra küldötte embereit a' Basa Levéllel, mellyben azt kérte, hogy

Lau-

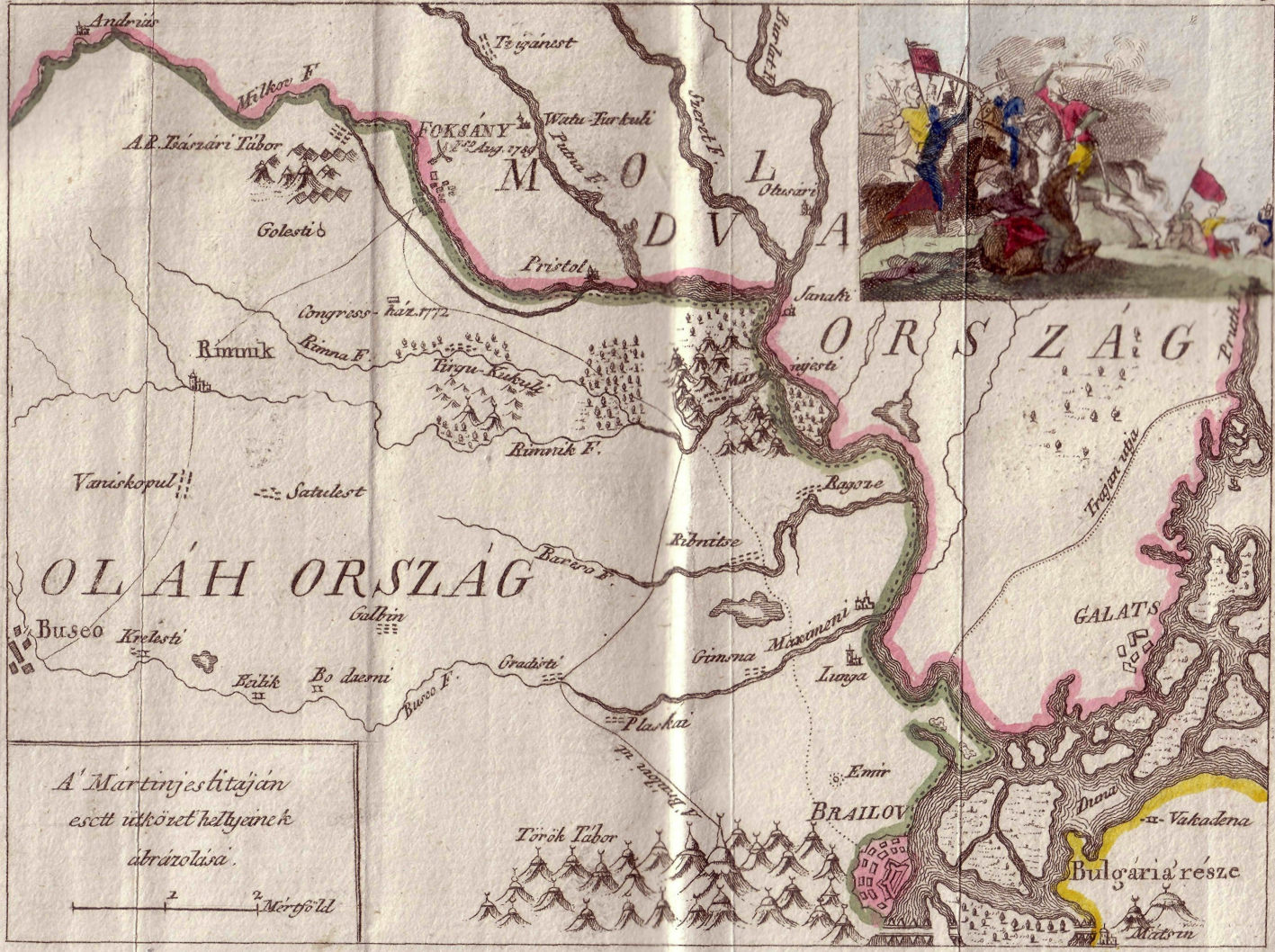
*) A' *Laudon* kereszt neve *Gedeon*; *Corburgé* *Jósue*.

***) Ezen gyalázatos veszteségnek, valamint az akkori több szerentsétlen ütközeteknek-is *Historiáját* le-irta, 's azoknak okait fel-fedezte a' Várnak akkor volt Komendánsa Gen. *Schmettau*, ama nevezetes Könyvében. *Memoires Secrets de la Guerre de Hongrie*.

Laudon rendelne helyet, a' hol a' Vár által engedése módjáról bővebben lehetne tanácskozni. Dél után 4 órakor ki-jöttek a' Várból hárman a' leg-főbb Törökök között, a' mi fő Quartélyunkba, kikért egy Stabális és más két fő Tiszt Urak adattak be részünkről a' Várba. — Az eggyességgé úgy lett meg, a' mint *Laudon* akarta. — Minden, a' mi nem magános személyek, vagy Famliák birtokában volt, helyben fog maradni. — A' rólunk által szökötteket, és el-fogattakat vissza kell adni, minekelőtte vagyomával el-takarodna a' várban volt nép. — *Nandor-fejérváranak* 50 esztendő el-forgása után, hozzánk lett vissza kerüléséről, hozta az ó-hajtott hirt F. M. L. *Klebek* Úr, ki minekutánna Ő Felsőfértől egy Gyémántokkal meg-rakott, és a' Fejedelem képével meg-ékesített *Pixis* fel meg-ajándékozott volna: le-irhatatlan tolongások, tapsolások, és öröm kiáltások között vitétetett a' Hadi Tanács Palotájához, elébb *Béts* nevezetes úttörő meg-hordoztatva, 5 Posta Tisztek, és 24 sipoló 's tsergető Posta Legények által. Okt. 12-én A' győzedelmes fő Vezérnek azon Briliántokból ki-rakott *Therésia* nagyobb Keresztjét küldötte Ő Felsőfértől ajándékba, a' mellyet tulajdon maga-is csak a' leg-nagyobb pompák alkalmatosságával szokott vólni viselni. — Most jött a' Kurir, hogy már *Laudon Semendriát* is el-foglalta, 's megy *Orsova* felé.

Küldjük a' *Martinvestie*, és *Tirgu Kukuli* között esett diadalmas verekedés helyeinek ábrázolását.

A' Martinjes litáján
 esett ütközés helyeinek
 ábrázolása.

2 Mezőföld

RÁDAY
 GYÜJTEMÉNY